

Badania nad bocianem białym *Ciconia ciconia* w Polsce w 2012 roku. Relacja z II Zjazdu Grupy Badawczej Bociana Białego (Kłopot, 21–23.11.2012 r.)

Research on the white stork *Ciconia ciconia* in Poland in 2012.
The 2nd Meeting of the White Stork Research Group
(Kłopot, 21–23 November 2012)

MARCIN TOBÓŁKA¹, MARCIN BOCHENSKI², TOMASZ GRABOWSKI³, ZBIGNIEW JAKUBIEC², LESZEK JERZAK², IRENEUSZ KAŁUGA³, WOJCIECH KANIA⁴, JAKUB KRONENBERG⁵, PAWEŁ PONIŃSKI³, ARTUR SIEKIERA⁶, JOACHIM SIEKIERA⁷, MARCIN STĘPIEŃ³, PIOTR TRYJANOWSKI¹, MAGDALENA ZAGALSKA-NEUBAUER⁴, JÓZEF JACEK ZAWODNIAK⁸, KATARZYNA M. ŻOŁNIEROWICZ¹

¹ Instytut Zoologii
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
60–625 Poznań, ul. Wojska Polskiego 71c
e-mail: marcin_tobolka@o2.pl,
kzolnierowicz@gmail.com
piotr.tryjanowski@gmail.com

² Wydział Nauk Biologicznych
Uniwersytet Zielonogórski
65–516 Zielona Góra, ul. Prof. Z. Szafrana 1
e-mail: m.bochenski@wnb.uz.zgora.pl
z.jakubiec@wnb.uz.zgora.pl
l.jerzak@wnb.uz.zgora.pl

³ Grupa EkoLogiczna
08–110 Siedlce, ul. Kraszewskiego 24
e-mail: ekogrupa@o2.pl

⁴ Stacja Ornitologiczna, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
80–680 Gdańsk, ul. Nadwiślańska 108
e-mail: wkania@stornit.gda.pl, magzag@miiz.waw.pl

⁵ Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Uniwersytet Łódzki
90–255 Łódź, ul. P.O.W. 3/5
e-mail: kronenbe@uni.lodz.pl

⁶ 47–300 Żywocice, ul Ogródowa 9
e-mail: artur.siekiera@chespa.eu

⁷ 47–300 Żywocice, ul Krapkowicka 36
e-mail: joachim.siekiera@chespa.eu

⁸ Instytut Elektroenergetyki
Politechnika Poznańska
60–965 Poznań, ul. Piotrowo 3A
e-mail: jj.zawodniak@wp.pl

Słowa kluczowe: bocian biały, *Ciconia ciconia*, organizacja badań, świadczenia ekosystemów, usługi ekosystemów, telemetria, obrączkowanie, inwentaryzacja, ochrona, Grupa Badawcza Bociana Białego.

Zjazdowe wystąpienia dotyczyły prowadzonych i planowanych badań oraz ochrony gatunku. Omówiono różne rodzaje usług ekosystemów związanych z bocianem białym, podkreślając znaczenie usług kulturowych. W celu określenia różnic wykazywalności dwóch rodzajów zdalnie odczytywalnych obrączek, stosowanych równolegle w latach 2011–2012, w kolejnych gniazdach lub grupach gniazd oznakowano naprzemiennie obrączkami obu rodzajów po blisko 780 piskląt rocznie, a 90 pisklątom założono oba rodzaje obrączek. Odchody przylegające do obrączek utrudniały ich odczytanie u ptaków młodych, zwłaszcza przed opuszczeniem gniazda, w nieco większym stopniu w przypadku obrączek ELSA niż plastikowych obrączek zielonych. Inwentaryzacja gniazd w województwie opolskim w latach 2009–2012 wykazała spadek liczebności i produktywności populacji w porównaniu z rokiem 2004. W 2012 roku zaobráczkowano tam 604 pisklęta (80% stwierdzonych), jednemu założono rejestrator GPS. W dniach 10–25.08.2012 roku dwa razy dziennie na stałej trasie o długości 250 km wyszukiwano stada bocianów, wśród których następnie znajdowano osobniki z obrączkami (odczytano 55 – połowę stwierdzonych). W powiatach siedleckim i łukowskim w latach 2011–2012 prowadzono remonty gniazd, instalowano platformy, modernizowano urządzenia energetyczne oraz zajmowano się rannymi bocianami i edukacją, a w powiecie siedleckim inwentaryzowano gniazda. Na Ziemi Leszczyńskiej rozpoczęto zbieranie danych w ramach Obrączkarskiego Monitoringu Ekologii Bociana Białego, tworząc Sieć Obserwacji Bocianów Białych z Obrączkami. Obrączki stwierdzono u 7 osobników wśród 59 skontrolowanych par (6%). Dwukrotne pomiary dzioba piskląt o określonej molekularnie płci, w 1.–7. i ok. 30. dnia życia, w 146 lęgach, wykazały zbliżoną liczbę i jednakową wielkość samic i samców po wykluciu oraz szybszy wzrost samców. Omówiono model dwudzielnej platformy gniazdowej, umożliwiający łatwe przeniesienie niewykorzystanej platformy i zamontowanie na innym słupie energetycznym. Przedstawiono plan liczenia bocianów w Polsce w roku 2014 w ramach światowego cenzusu gatunku. Ma być ono oparte na ankietach rozsyłanych do sołectw i wzbogaconego o materiały ze stałych powierzchni monitoringowych. Zaproponowano badania wpływu farm wiatrowych oraz wzrostu liczebności populacji bielika na populację bociana białego